އަރާކި ގަސް

އަލްއުސްތާޛު އިބްރާހީމް ރަޝީދު މޫސާ

އަރާކި ގަހަކީ މުސްލިމުންގެ ޢާއްމުގައި ވަރަށް މަޝްހޫރު ގަހެކެވެ. މުސްލިމުންގެ ތެރެއިން ވަރަށް ގިނަބަޔަކު ޖަބުރަށްލައިގެން އުޅޭ ފަސް ބޭނުންކުރެވެ. އެހެންކަމުން މި ގަހާ، މި ގަހުން އުފައްދާ އަރާކި ބުރުސް ބާޒާރުތަކުން ބޭނުންކުރާ އަދިގަނޑުމުގެ ބޭނުންތެރި ކަމެއްކަމަށް ދެކެވެ. މި ގަހަށް އިނގިރޭސިން އަރާކު ގަހާ ނުވަތަ ހުޅު ގަހާ ކިޔާ އެވެ. ޢިލްމުވެރިން މިގަހަށް ކިޔަނީ މިސްވާކު ގަހެވެ. ނުވަތަ ބުރުސްގަހެވެ. މިގަހުގެ އިލްމީ ނަމަކީ ސަލްވަޑޯރާ ޕާރސިކާ Salvadorapersica އެވެ.

އަރާކި ގަސް

އަރާކިގަހަކީ ވަރަށް ދުވަހުން ދުވަހަށް ފެތޭ އަބަދުވެސް ފެހިގަހެކެވެ. އެގުރާގެ ގޮތުން ބަލާއިރު މި ގަސް ފަސް އަހަރާ ވީހާ އަހަރާ ދެމިދާގެ މުއްދަތަކަށް ދިރިހުރޭގައި ހުރެ އެވެ. އަހަރަކު 200 މިލިމީޓަރުގެ މަދު ވާރޭވެހޭ ތަނަކަށް ފަސް ހަނދާންވާ ގޮތެއް މިގަހަށް ހެދިވޭން އެވެ. އެހެންކަމުން މިއީ ސަހަރާގެ ވަރަށް ރަނގަޅަށް ހެދޭގަހެކެވެ. އަރާކިގަހަކީ ވަރަށް ކުޑަގަހެކެވެ. ގަހުގެ މަތީގެ ކުރެހަކީ ރީނދޫ ކުލަ އެވެ. އެކަމަކު މާވާގެ ކުލަ ހުދު ނުވަތަ ކަޅު ނުވަތަ ފިޔާތޮށިކުލަމުގައި ފެނެއެވެ. އެއީ ކައުމަށް ރަނގަޅު، ހަކުރު ގިނަ މާވާއެކެވެ. މާވާގެ ތެރޭގައި އޮންނަ އޮރަކީ ވަރަށް ތޮއްޖެހެ

އެއްކެވެ. މާވާ ދަށްވާ ފަހުކާވުމުން އަރުގެ އެތެރެ ފުންނާން އެވެ.

އާއްމު ގޮތެއްގައި އަރާކިގަސް ހެއްދެނީ އާދެ އޮތް އިންދައިގެންނެވެ. އޮތް އިންދުމުގެ ކުރިން އޮތް ތަނގަނޑު ސާފުކޮށް ތޮރި ފިލުވަންވާނެ އެވެ. ފަހުން ދޮހެވެ ސާފުކުރުމަށް އިންދާ އޮތް 24 ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި ފަޅާނެ އެވެ.

އަރާކިގަހުގެ ތޮރިން ދަތްއުނގުޅާބުރުސް އުފައްދާ އެވެ. މި ގަހުގެ ތޮރިގައި ބޯކޮޅެއް މަދު ބާރުއެއް ހިމެނޭ އެއް ދަތްތަށް ހިފާގަނޑު ވަރަށް ފައިދާ ހުރި އެއްޗެކެވެ. މިއީ ދަތްގެ ރީހުން ކާނެތިވުމަށް ފެނޭ ބޭނުންކުރާފަދަ އެއްޗެކެވެ. މިގަހުގެ ގޮފިން ދަތްއުނގުޅާގޮތަށް ކުރުކޮށް ކެޑުމުން ކޮށްނުކޮށް ލިބޭ މިސްވާކު ކަށްކަށްކުރެވެވެ. މި ކަމުގެ ސަބަބުން ކަޑަ އެއްދުވަސް އިސްޓްރޯލް ދަތްގެ ހަމަ ފިޔަވައި ދަތްގައިހަރުލުމާއި ދަތްގެ ރަނގަޅުވާން ގުޅޭ ބަލިތަކަށް ފައިދާކުރާ ބާރުއަރާލާ ފިޔަވަން އެވެ. އަރާކިގަހުގެ މުގުގެ ތޮރިގައި ހުންނަ ކެމިކަލްސް ގެ ސަބަބުން އެއީ އަނގަށް ފަސޭހަ ބޭނުންކުރެވޭ ވަރަށް ރަނގަޅު އެއްޗެކެވެ. އަދި މިގަހުގެ ފަތް ކަރުކަށިގެން ކައިރިން ފަތުރާ ދިރުމަކަށް ބޭނުން ކުރެވެ އެވެ. މިގަހުގެ ކަރުތަކީ ފަރުވާގެ ހުރިހާ ބޭނުންތަކުގެ ބޭނުންކުރެވޭ ބޭނުންތަކެވެ. ގަހުގެ މަތީ ޖަނަވާރުންނަށް ކާނާ ވާހަކައެއް. މި ގަހުގެ މާވާ ހުންނާނީ ބަލިކުރާނަހާގެ ފަތުގެ ކާނާ ދިރުމަށް ފަރާތުން ބޭނުންކުރެ އެވެ. މީގެ އިތުރަށް އަރާކިދަހަނާތަކަށް ހަނގުރާމައިގެ ތެރޭގައި އަށްހުނުންނަށް ގިރިބަލި ފަދަ ޖަހަނާފޮތުގައް ފަރުވާވެދާން ބޭނުންކުރެ ތަނެވެ.

އަރާކި މާވާ

އަރާކި މާވާ ހުންނާނީ މާބިސްކަދުރު ކޮޅުކޮޅުހުންނެވެ. ފަތަތަކީ ކޮޅުގައި ހުންނާނީ ގަދަފަހިކޮޅުގެ އެވެ. ދަރުން ބަދަލުވާނީ

ވަޒަންކުރަމުންނެވެ. މި ގޮތަށް ދަރުމަވަންތަ އާދަ ކުދި މަދު
ދަނބުކުރަމުން ބަދަލުވެފައެވެ. މިއީ އިންސާނުންނާއި ދުނިޔެއާ
ޖަމާލު ދަތުރު ޖަހައިލާފައި ކަމު ހަރު އެއްޗެހެވެ. ސުޢޫދީ އިން މި
މީލާދީ ހިޖުރީ ކަރަށް އެވެ.

އަރާބި މޫ

ދަރުމައިއްޒާ ދަނޑުކުރު (ނުވަތަ މިސްކާލު) ހަދަނީ މިގޮތުގެ
މުޅިންވެ. ކަމާބަ ތަޖުރިބާކުރުމުގެ ވިދާޅުވުމުގައި މިއީ އެއާ
ފަސްހައިން ކުރިއްސަ ކަމުއްސުންވެ. ސަހަރާގައި ހެދި އިރާކުގެ ހުން
މުކަނދަން ފަސްހަލި ނަމަވެސް ވާރިދުކަމުގައި ހެދި ގަސްތަކުން މު
ކަނޑުމަލި ވަރަށް އުދަނގޫކަމުގެ ވާރިގައި ހެދި ގަސްގަހުގެ މު
ވަރަށް ތުންވާން އެވެ. މި މު ތުންކަމުން އެއިން ދަރުމައިއްޒާމުން
ތުންފަތް ފަޖައިގެންނާތަން ވެސް ފެން އެވެ. މި ގަހުން މު
ކަންމަތީޖަހައި ގާ ވަރަށް ދުރަށް ދާންޖެހޭ އެވެ. މައިގާ ވަރަށް
ދުރުން ކަންގަނޑުސް މު ހުދައިގެން އަތުން ކަނޑަން ތަޖުރިބާކުރުން
ވިދާޅުވޭ އެވެ. ޖަމު ކަނޑާލައިފާ ގަސްމުގަނޑު އަރުން ވަޒުރާ
އެވެ. އަރާބި ދަނޑުކުރު ދަރުމައިއްޒާގެން ބަނޑުޖެހުމުގެ ގޮތުގައި
ދުވަހުއްޖެހުމަށް ދަނޑުކުރާއިން އަރުވިނައަށް ކަރުދާސްކުރެއްވުމުގައި
ބަނޑުޖެހުން އޮރާއިދާ ސިއްރެއްގެ ކަރުދަނޑުގެ ތުރުއަނަ ރަނގަޅު
އައިސްއަރުވާރިގައި ބަނޑުޖެހުން ބަނޑުޖެހުން އެވެ. ދަނޑުކުރާއި
ބޭނުން ވުމުން އެ ބޮޑުން އެކުލާވެ ނަގާނީ އެވެ. މި ގޮތަށް
ހަމަޖެ ކޮންފަހަރަ އަރާބި ދަނޑުކުރާއި ދު އަހަރުއައްސާ ދުވަހު
މުއްދަތަކަށްބަހައްޓަދާން އެވެ.

ބޮޑު މިސްކާލު

ކަނޑު މުދަލުގެ ތަރުގައިވެސް ބަނޑުޖެހުމާއި ސިއްރާއި ތުރުއަރާ
ހުރެއެވެ. މިސްކާލު ގެ ގޮތުގައި މިއަދު ވިއްސާ ބައިއް
ދަނޑުކުރަނީ ހަޖޫ މިސްކާލުއްޖެހެވެ. އެއީ ވަރަށް
ފާރަށްދީފަ މިސްކާލުތަކެކެވެ. ބާޖަރުގައި ވިއްސަކަން ހުންހަ ބައިއް
ދަނޑުކުރުމުގައި އަސްލު ތަރަހައް ނުހުންނާނަ އެވެ. މި ފަދަ
ބޮޑު މިސްކާލު ވިއްސާމިހުން ކަންމުއްވެސް ގަހަކަން ދަނޑުކުރުމަށް

ކަގައިވުން އިހަދުވެރިކަމުގައި ވަރަށް ބާޒާ މިސްކާލުކަމަކަށް
ދަށްކަގައިވުން ވިއްސަކަ އެވެ. ހަމަޖެހުމު މި ދަނޑުކުރުގެ ތަފާތު
މިނުޖެ ބޮޑުގައި ހަދައިވެން ހަދައިދާނަ އެވެ.

މިސްކާލުގެ ގޮތުގައި ވިއްސާ ބައިއްދަނޑުކުރުމުގައި ހުންނާނީ ހަދާ
ކަރަހުގެ. އެއީ ވަރަށް ގިނަ ކުރުން ބަސްބައިގެން މަސްބައިގެން މަޖެކަނޑުގައި
ހުންނާނީ އެވެ.

ކުރީގެ މިސްކާލު ބަންގުރާޅުގެ ހިކިމަކަން ހެޔޮވެރިކަން ހަޖުރުމުވަ؟ ދަރުމަދު
މިސްކާލު މާ ފަހަރުން ނުވާން އެވެ. އެހެން ދީދަ ދަރަހައްޓުންނުން
އެވެ. ކުރަހާ ހުންނަހަ އެވެ. ވަކި މިކަތަރު އެވެ. މިސްކާލާ ބައި
އިޔުމުވެރިން ވިއްސަކަ ދަށްކަގައިވުން ދަވަލަތަކަށްގެ މިސްކާލު ހުރި އެވެ.
އެއީ ފިރިހުން މިސްކާލާއި އަންހެން މިސްކާލެވެ.

ފިރިހެން މިސްކާލު – އެއްމު ބޮޑެއްގައި – ހެދޭ ވަރަކަތާގެ
އެވެ. މިގެ ދަހަ ގަދަވާން އެވެ. ދިދަކަން ބޮޑުވާން އެވެ. ކުރަހާ
ކަރުބަރުގައި ކުރަ އެވެ. މިގެ ތާރީހަށް ވަރުގަދަތަކުއްހަދާން
އެވެ. މި ބާވަތުގެ އަރާބި ގަޔާ ވަރަށް ގަދަފިނަވާން އެވެ.

އަންހެން މިސްކާލު ގެ ކުރަ ހަދުވާން އެވެ. ދަހަގެ ދިދަކަން
ކުޑަވާން އެވެ. ތާރީހަށް ގަޔާވާން އެވެ. މިގަސް – އެއްމު ބޮޑެއްގައި –
ހިތްޕަން ސަހަރާގަ އެވެ. މިގަހުގެ ގަހުގައި ގަދަ ޖެހިދާނުވާން އެވެ.

ރިހި މިސްކާލު

ރިހިމިސްކާލަކީ އެއްވެސް ފައިސާއެއް ހުރި އެއްބައިއްބުނުވެ. އަރާބިއްޖ
އެވެ؟ އެއިން ހިކިދަށުގަން ދިގޯނި ގައްދުވެވެ. މި މިސްކާލު ގައި
ޖެހޭސްމު ވަސް ވަރަށް ގިނަވާން އެވެ. ދަރުމަކާ ގެ ބޭރުން ނުވަތަ ދޮރެއް
ސަރަހައްދު ފައިދާ ކުރިއްސިލާއިދާއް މިއިން ވަނީ ނުކިޔުމަސްފާ އެވެ.
ފައިސާގެ ހަރަކާތުގެ ބޮޑުކާރުވާއް ކާއިދާގައި ނުވަތަ ހަރަކާތުން
ބޭނުގައި ބޭބޭއްޔަރުން ވިއްސާ މި މިސްކާލު ބައްދަލުވައިގެ ކޮށީ
މިހާރުވެސް ދަރުމަކަން ވިސްނައިވަޖެއަގަނޑުވާނެވެ.

(ނިމުނީ)